

(i) Printed Pages : 7

Roll No.

(ii) Questions : 9

Sub. Code :

2	5	8	7	5
---	---	---	---	---

Exam. Code :

0	4	0	4
---	---	---	---

Master of Arts (Sociology) 4th Semester
(2056)

PERSPECTIVE ON INDIAN SOCIETY (In all Mediums)

Paper : SOC-R-440

Time Allowed : 3 Hours] [Maximum Marks : 80

Note :- Attempt five questions in all selecting at least one question from each unit. Question No. 1 is compulsory.

1. Attempt each in 30-35 words:

- (1) Indological Perspective.
- (2) Little Tradition.
- (3) Parochialization.
- (4) Contextualization.
- (5) Meaning of 'purity-pollution'.
- (6) Sanskritization.
- (7) Who authored the book "Indian Villages"?

(8) Subaltern Perspective.

(9) Aashram System.

(10) Name two important sociologists who contributed to the study of caste in India. $2 \times 10 = 20$

UNIT-I

2. What do you mean by Indological perspective? Discuss G.S. Ghurye's contribution to the study of Indian society. 15
3. Write a note on emergence of Indian Sociological Thought. 15

UNIT-II

4. Critically comment on the structural-functional approach of Srinivas to the study of Indian society. 15
5. Bring out S.C. Dube's contribution to the understanding of India's changing villages. 15

UNIT-III

6. How has A. R. Desai analysed Indian society through conflict perspective? 15
7. Elaborate upon the conceptualization of Indian society in terms of Ambedkar. 15

UNIT-IV

8. Discuss the relevance of 'Contextualization' in the study of Indian Society. 15
9. Bring out the significance of 'Indigenization of Sociology' in the understanding of Indian society. 15

(हिन्दी माध्यम)

नोट :- कुल पांच प्रश्नों के उत्तर दें। प्रत्येक यूनिट में से कम से कम एक प्रश्न का चयन करें, प्रश्न संख्या 1 अनिवार्य है।

1. प्रत्येक प्रश्न का उत्तर 30-35 शब्दों में दें:

- (1) भारतवैज्ञानिक परिप्रेक्ष्य।
- (2) लघु परंपरा।
- (3) संकीर्णता।
- (4) प्रासंगिककरण।
- (5) 'शुद्धता-अशुद्धता' का अर्थ।
- (6) संस्कृतिकरण।
- (7) "भारतीय गाँव" पुस्तक के लेखक कौन हैं?

(8) अधीनस्थ परिप्रेक्ष्य।

(9) आश्रम व्यवस्था।

(10) भारत में जाति के अध्ययन में योगदान देने वाले दो महत्वपूर्ण समाजशास्त्रियों के नाम बताइए। $2 \times 10 = 20$

यूनिट-I

2. भारतीय समाजशास्त्रीय परिप्रेक्ष्य से आपका क्या तात्पर्य है? भारतीय समाज के अध्ययन में जी. एस. घुरये के योगदान पर चर्चा कीजिए। 15
3. भारतीय समाजशास्त्रीय चिंतन के उद्भव पर एक टिप्पणी लिखिए। 15

यूनिट-II

4. भारतीय समाज के अध्ययन के लिए श्रीनिवास के संरचनात्मक-कार्यात्मक दृष्टिकोण पर आलोचनात्मक टिप्पणी कीजिए। 15
5. भारत के बदलते गांवों को समझने में एस. सी. दुबे के योगदान को स्पष्ट कीजिए। 15

यूनिट-III

6. ए. आर. देसाई ने संघर्ष परिप्रेक्ष्य के माध्यम से भारतीय समाज का विश्लेषण कैसे किया है? 15
7. अंबेडकर के संदर्भ में भारतीय समाज की अवधारणा को विस्तार से समझाइए। 15

ਯੂਨਿਟ-IV

8. ਭਾਰਤੀ ਸਮਾਜ ਦੇ ਅਧਯਯਨ ਮੇਂ 'ਸੰਦਰਭੀਕਰਣ' ਕੀ ਪ੍ਰਾਸੰਗਿਕਤਾ ਪਰ ਚਰਚਾ ਕੀਜ਼ਿਏ। 15
9. ਭਾਰਤੀ ਸਮਾਜ ਕੋ ਸਮਝਨੇ ਮੇਂ 'ਸਮਾਜਸ਼ਾਸਤ੍ਰ ਕੇ ਸਵਦੇਸ਼ੀਕਰਣ' ਕੇ ਸਹਤ੍ਵ ਕੋ ਸਪਸ਼ਟ ਕੀਜ਼ਿਏ। 15

(ਪੰਜਾਬੀ ਅਨੁਵਾਦ)

ਨੋਟ :- ਹਰੇਕ ਯੂਨਿਟ ਵਿੱਚੋਂ ਘੱਟੋ-ਘੱਟ ਇੱਕ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਚੁਣ ਕੇ, ਕੁੱਲ ਪੰਜ ਪ੍ਰਸ਼ਨਾਂ ਨੂੰ ਹੱਲ ਕਰੋ। ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਨੰ. 1 ਲਾਜ਼ਮੀ ਹੈ।

1. ਹਰੇਕ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਨੂੰ 30-35 ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿੱਚ ਕਰੋ :

(1) ਭਾਰਤੀ ਵਿਗਿਆਨਕ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀਕੋਣ।

(2) ਛੋਟੀ ਪਰੰਪਰਾ।

(3) ਸੰਕੁਚਿਤੀਕਰਨ।

(4) ਸੰਦਰਭੀਕਰਨ।

(5) 'ਸੁੱਧਤਾ-ਅਸੁੱਧਤਾ' ਦਾ ਅਰਥ।

(6) ਸੰਸਕ੍ਰਿਤੀਕਰਨ।

(7) "ਭਾਰਤੀ ਪਿੰਡ" ਕਿਤਾਬ ਦਾ ਲੇਖਕ ਕੌਣ ਹੈ ?

(8) ਸਬਅਲਟਰਨ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀਕੋਣ।

(9) ਆਸ਼ਰਮ ਵਿਵਸਥਾ।

(10) ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ ਜਾਤੀ ਦੇ ਅਧਿਐਨ ਵਿੱਚ ਯੋਗਦਾਨ ਪਾਉਣ ਵਾਲੇ ਦੋ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਸਮਾਜ-ਸ਼ਾਸਤਰੀਆਂ ਦੇ ਨਾਮ ਦੱਸੋ। $2 \times 10 = 20$

ਯੂਨਿਟ-I

2. ਭਾਰਤੀ ਵਿਗਿਆਨਕ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀਕੋਣ ਤੋਂ ਤੁਹਾਡਾ ਕੀ ਭਾਵ ਹੈ ? ਭਾਰਤੀ ਸਮਾਜ ਦੇ ਅਧਿਐਨ ਵਿੱਚ ਜੀ. ਐਸ. ਘੁਰਯੇ ਦੇ ਯੋਗਦਾਨ ਬਾਰੇ ਚਰਚਾ ਕਰੋ। 15
3. ਭਾਰਤੀ ਸਮਾਜ-ਸ਼ਾਸਤਰੀ ਵਿਚਾਰਧਾਰਾ ਦੇ ਉਭਾਰ 'ਤੇ ਇੱਕ ਨੋਟ ਲਿਖੋ। 15

ਯੂਨਿਟ-II

4. ਭਾਰਤੀ ਸਮਾਜ ਦੇ ਅਧਿਐਨ ਲਈ ਸ਼੍ਰੀਨਿਵਾਸ ਦੇ ਢਾਂਚਾਗਤ-ਕਾਰਜਸ਼ੀਲ ਪਹੁੰਚ 'ਤੇ ਆਲੋਚਨਾਤਮਕ ਟਿੱਪਣੀ ਕਰੋ। 15
5. ਭਾਰਤ ਦੇ ਬਦਲਦੇ ਪਿੰਡਾਂ ਨੂੰ ਸਮਝਣ ਵਿੱਚ ਐਸ. ਸੀ. ਦੂਬੇ ਦੇ ਯੋਗਦਾਨ ਨੂੰ ਸਪਸ਼ਟ ਕਰੋ। 15

ਯੂਨਿਟ-III

6. ਏ. ਆਰ. ਦੇਸਾਈ ਨੇ ਟਕਰਾਅ ਦੇ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀਕੋਣ ਰਾਹੀਂ ਭਾਰਤੀ ਸਮਾਜ ਦਾ ਵਿਸ਼ਲੇਸ਼ਣ ਕਿਵੇਂ ਕੀਤਾ ਹੈ ? 15
7. ਅੰਬੇਡਕਰ ਦੇ ਸੰਦਰਭ ਵਿੱਚ ਭਾਰਤੀ ਸਮਾਜ ਦੀ ਧਾਰਨਾ ਨੂੰ ਵਿਸਤ੍ਰਿਤ ਕਰੋ। 15

ਯੂਨਿਟ-IV

8. ਭਾਰਤੀ ਸਮਾਜ ਦੇ ਅਧਿਐਨ ਵਿੱਚ 'ਸੰਦਰਭੀਕਰਨ' ਦੀ ਸਾਰਥਕਤਾ ਬਾਰੇ ਚਰਚਾ ਕਰੋ।
15
9. ਭਾਰਤੀ ਸਮਾਜ ਨੂੰ ਸਮਝਣ ਵਿੱਚ 'ਸਮਾਜ-ਸ਼ਾਸਤਰ ਦੇ ਸਵਦੇਸ਼ੀਕਰਨ' ਦੀ ਮਹੱਤਤਾ ਨੂੰ ਉਜਾਗਰ ਕਰੋ।
15